

Scenariusze zajęć do przedmiotu Postawy Przedsiębiorczości

AUTORZY: Urszula Małek/Sylvia Żmijewska-Kwirąg/Marcin Jaworski

TYTUŁ: **Inwestuj z głową!**

CZAS TRWANIA: **45 minut (wersja minimum), 90 minut (wersja maksimum – ćwiczenia oznaczone *)**

OBSZAR TEMATYCZNY: **rynek finansowy**

PRZEDMIOT: **podstawy przedsiębiorczości**

ETAP EDUKACYJNY: **szkoła ponadpodstawowa**

CELE ZAJĘĆ

Celem ogólnym zajęć jest przedstawienie uczniom i uczennicom możliwości inwestowania pieniędzy oraz uświadomienie im, że każdej takiej inwestycji towarzyszy ryzyko.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Po zajęciach uczeń/uczennica będzie umiał/a:

- wskazać różne instrumenty rynku finansowego związane z inwestowaniem pieniędzy;
- odróżnić inwestycje najbardziej bezpieczne od tych, którym towarzyszy największe ryzyko;
- analizować materiały źródłowe w celu wyboru najważniejszych informacji;
- wskazać zasady, o których warto pamiętać dokonując inwestycji;
- współpracować w grupie;
- formułować i uzasadniać własne stanowisko

METODY I FORMY PRACY

- mapa myśli
- praca w grupach - praca w parach
- analiza źródeł

KLUCZOWE POJĘCIA

- inwestycja
- ryzyko
- forex
- obligacje
- akcje
- instrument finansowy

MATERIAŁY POMOCNICZE

- Materiał pomocniczy nr 1. Uwaga na reklamy możliwości inwestycyjnych.
- Materiał pomocniczy nr 2. Sprzedawca czy doradca – uważaj na to, kto oferuje ci możliwość inwestycji.
- Materiał pomocniczy nr 3. Wybrane instrumenty rynku finansowego.
- Materiał pomocniczy nr 4. Inwestuj z głową – infografika.

- dostęp do komputerów z internetem (lub smartfonów uczniów)

POWIĄZANIE Z PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ¹

Szkoła ponadpodstawowa

Podstawy przedsiębiorczości

Pkt. II Rynek finansowy. Uczeń: 3) rozróżnia formy oszczędzania i inwestowania, ocenia je z punktu widzenia ryzyka i przewidywalnych zysków oraz przeprowadza symulowaną inwestycję w wybranej formie; 5) dyskutuje nad wyborem rodzaju funduszu inwestycyjnego, uwzględniając potencjalne zyski i ryzyko wystąpienia strat.

UWAGI METODYCZNE

Przygotowany materiał zakłada wariantowość poszczególnych elementów lekcji. Dlatego nauczyciel/ka może planować zajęcia wg potrzeb i zainteresowań uczniów oraz priorytetów, które są dla nich ważne.

W scenariuszu lekcji zastosowano pracę z tekstami źródłowym, co ma szczególne znaczenie w kształtowaniu krytycznych postaw i wskazywaniu młodym ludziom, co mogą zrobić, aby uniknąć m.in. negatywnych skutków związanych z inwestowaniem. Ponadto wykorzystanie metod aktywnych ma służyć praktycznemu nabywaniu umiejętności ważnych dla świadomych postaw konsumenckich, społecznych i obywatelskich.

W pracy z młodzieżą osoba prowadząca może zastosować „światła”, czyli każdemu uczniowi i uczennicy należy rozdać po trzy kartki w kolorach czerwonym, żółtym i zielonym. Następnie w czasie lekcji po podaniu np. celów, czy poleceń do poszczególnych aktywności można sprawdzać poziom zrozumienia wg zasady: uczniowie podnoszą kartkę zieloną – „wszystko rozumiem”, żółtą „częściowo rozumiem”, czerwoną „nie rozumiem”.

Zastosowanie tej techniki pozwoli dostosować treść pytań i poleceń do potrzeb uczniów, tak aby nie pojawiły się problemy komunikacyjne, a uczniowie dokładnie wiedzieli, co jest celem zajęć i jakie czynności będą wykonywać, aby ten cel osiągnąć.

MOŻLIWOŚĆ KONTYNUACJI ZAJĘĆ W POSTACI PROJEKTU EDUKACYJNEGO

Uczniowie po zakończeniu zajęć mogą przygotować projekty edukacyjne dotyczące praktycznej strony inwestowania, w tym ryzyka związanego z inwestowaniem np.:

- projekt pt. „**Pamiętaj nim zainwestujesz!**” lub „**Inwestuję w obligacje i co dalej?**”
- prezentacja/poster/ulotka na temat „**Inwestuj z głową**”.

Warto, aby uczniowie podzielili się zdobytą wiedzą z rówieśnikami, ale także innymi osobami zainteresowanymi tematem. Działania tego typu mogą być prowadzone zarówno w szkole, jak i w środowisku lokalnym.

Mogą one służyć rozwijaniu zainteresowań oraz kształtowaniu postaw przedsiębiorczych.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U z 2018 r., poz. 467), <http://www.dziennikustaw.gov.pl> [dostęp 12.04.2018].

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie

1. Inwestowanie i ryzyko (od 5 do 15 minut)*. Nauczyciel/ka podaje cele lekcji, zwracając uwagę na praktyczną stronę wiedzy, którą nabędą uczniowie podczas wykonywania poszczególnych aktywności.

Następnie prosi uczniów i uczennice o ich pierwsze skojarzenia z pojęciem „inwestycja” - uczniowie powinni podawać przykłady z własnego życia, nie ograniczając się tylko do obszarów związanych z pieniędzmi (np. inwestycją może być czas, pieniądze, edukacja, hobby, relacje itp.).

W małych grupach (lub wspólnie na forum) uczniowie mogą przygotować mapę myśli zawierającą sformułowania (hasła) odpowiadające na poniższe pytania:

- *Jakie słowa kojarzą się z „inwestycją”?*
- *W co można inwestować? Co można inwestować?*
- *Dlaczego inwestujemy?*
- *Co robić, aby inwestycje się powiodły?*
- *Czy inwestowanie jest zawsze bezpieczne? Kiedy tak? Kiedy nie?*
- *Jak zabezpieczać swoje inwestycje?*

Jeśli uczniowie pracują w grupach, po skończeniu zadania wywieszają swoje mapy myśli. Nauczyciel porządkuje skojarzenia w kategorie, łącząc zbliżone. Definiuje pojęcie „inwestycja” w oparciu o odpowiedzi uczniów (w razie konieczności uzupełnia to, czego zabrakło w wypowiedziach uczniów). Prosi o zapisanie definicji w zeszytach.

Zebrane w formie graficznej odpowiedzi uczniów warto zostawić w widocznym miejscu, tak by można było do nich się odwoływać w czasie pracy nad dalszymi zadaniami.

W tej części zajęć można wykorzystać narzędzia tradycyjne (flipcharty, flamastry, kolorowe kartki) lub online (np. Dysk Google, narzędzia do tworzenia map myśli online czy Padlet). Uczniowie mogą zapisywać informacje wykorzystując komputery lub smartfony, co zdecydowanie ułatwi pracę, skróci czas wykonywania ćwiczenia i dodatkowo będzie atrakcyjną formą aktywności dla młodych ludzi.

Tę część ćwiczenia można zadać uczniom jako zespołową pracę domową poprzedzającą właściwe zajęcia – w ten sposób uczniowie na lekcję przyjdą już gotowymi mapami myśli.

W podsumowaniu całej aktywności nauczyciel podkreśla, że przy każdej inwestycji zawsze zaangażowane są jakieś „zasoby” (pieniądze, czas, emocje) oraz oczekiwane są określone „zyski/korzyści” (procent, dobre wyniki w nauce, przyjaźnie).

Zwraca uwagę na to, że z inwestowaniem nieodmiennie wiąże się ryzyko (np. spadek kursu, nieoczekiwane pytania na teście z wiadomości, których nie powtórzyliśmy itp.), które staramy się przewidzieć i któremu staramy się na różne sposoby zapobiegać.

Na mapach uczniowskich nauczyciel podkreśla te skojarzenia, które dotyczą inwestowania pieniędzy – podkreśla, że ryzyko związane z utratą lokowanych pieniędzy może być dużo bardziej odczuwalne, oraz że nie zawsze mamy wpływ na przeciwdziałanie mu – dlatego w tym przypadku jeszcze bardziej musimy zwracać na wiarygodność i bezpieczeństwo planowanych inwestycji.

Rozwinięcie

2. Uwważaj na reklamy! (od 10 do 25 minut w wariancie wydłużonym*). W tym i kolejnym ćwiczeniu uczniowie będą zastanawiać się w parach nad wiarygodnością dostępnych na rynku finansowym inwestycji. Można je wykonać w dwóch wariantach

Nauczyciel/ka rozdaje uczniom *Materiał pomocniczy nr 1*. Zadaje im pytania:

- *Czy spotkaliście się wcześniej z tego typu reklamami? Jeżeli tak, to gdzie były zamieszczone i czego dotyczyły?*
- *Czy zwracacie uwagę na drobny druk w materiałach reklamowych czy na stronach internetowych?*
- *Jakie ważne informacje są zawarte w podanym przykładzie?*

Następnie prosi, by uczniowie w parach przeanalizowali reklamy i wybrali tę, która ich zdaniem jest najbardziej wiarygodna i skłania do zainwestowania środków finansowych. Osoba prowadząca prosi uczniów, aby oprócz wyboru reklamy podali uzasadnienie swojej decyzji. Jeśli uczniowie uznają, że żadna z reklam ich nie przekonuje, także przedstawiają uzasadnienie takiej swojej decyzji.

Osoba prowadząca wyznacza czas pracy, a po jego zakończeniu prosi ochotników o udzielenie odpowiedzi. Może to wykonać w rundce bez przymusu.

Jeśli nauczyciel zdecyduje się na kontynuację tego ćwiczenia (kolejne 15 minut)*, po zrealizowaniu pierwszego ćwiczenia kontynuuje wątek prosząc uczniów o skorzystanie z komputerów (jeśli są dostępne) lub smartfonów. Dzieli uczniów na 4-5 osobowe zespoły. Ich zadaniem będzie wpisanie w internetowej wyszukiwarce fraz (każda grupa inną; jeśli grup jest więcej, to np. dwie grupy zajmują się tą samą frazą) „inwestycje na forex”, „inwestycje w kryptowaluty”, „atrakcyjne Inwestycje w nieruchomości” czy „wysokie zyski z inwestycji”.

Następnie nauczyciel prosi każdą z grup o wybranie dowolnego linku oznaczonego jako „reklama” i przejście na stronę reklamodawcy. Zadaniem uczniów jest analiza strony, ocena wiarygodności oferty i deklaracja, czy zdecydowałiby się na taką inwestycję.

Rolą nauczyciela jest zwrócenie uwagi na informacje, które zwykle znajdują się na samym dole strony np. ostrzeżenia o ryzyku, lokalizacji ofertenta oraz szczegółowe warunki i regulaminy umów. Nauczyciel powinien podkreślić, że przed skorzystaniem z takiej oferty należy uważanie zapoznać się z takimi dokumentami.

Nauczyciel zachęca też uczniów, by analizując reklamy zastanowili się: *Jakie są możliwe zyski do osiągnięcia przy tego rodzaju inwestycjach? Czy ich wartość jest z góry znana? Od czego zależy?*

3. Komu ufać przy wyborze inwestycji? (5 minut) Nauczyciel zwraca uwagę, że w Polsce większość osób oferujących możliwości inwestycji (np. pracownicy banków, agenci ubezpieczeniowi, telemarketerzy oferujący inwestycje „na Forexie” czy „w kryptowaluty”) nie jest doradcami klientów, a po prostu sprzedawcami danego produktu. Dodatkowo, stosowane obecnie systemy motywacyjne często skłaniają do nieetycznych działań mających na celu zwiększenie sprzedaży. W uproszczeniu, im więcej klientów zostanie namówionych na daną inwestycję, tym wyższy zarobek sprzedawcy. O ukrytej roli pośrednika uczniowie znajdą informacje w infografice „Inwestuj z głową” (*Materiał pomocniczy nr 4*).

Następnie uczniowie dostają *Materiał pomocniczy nr 2*. Zapoznają się z opisami praktyk agresywnego oferowania inwestycji na „rynku forex”. Nauczyciel prosi wybrane osoby o omówienie poszczególnych przykładów działań sprzedawców i sformułowanie przestrogi na co należy uważać, korzystając z jakiejś „artakcyjnej i unikalnej możliwości zarobienia dużych pieniędzy w krótkim czasie”. Ćwiczenie to można kontynuować w podsumowaniu „Inwestuj z głową”.

4. Które inwestycje są bezpieczne? (od 20 minut – wariant uproszczony do 30 minut – wariant z tabelą). Nauczyciel wyjaśnia, że reklamy, które analizowali wcześniej, dotyczyły złożonych instrumentów typu „forex”. Jeśli klasa jest zainteresowana można krótko podać najważniejsze informacje o rynku „typu forex” oraz dodać, że innym typem złożonego instrumentu są kryptowaluty (ochotnicy mogą przygotować na następną lekcję krótkie wystąpienie o kryptowalutach).

Następnie informuje, że istnieje wiele innych, prostszych instrumentów finansowych, z których wiele osób korzysta, ale które różnią się poziomem bezpieczeństwa i ryzyka utraty powierzonych instytucji środków i realizuje jeden z poniższych wariantów ćwiczenia:

Wariant 1 (z tabelą)*

Nauczyciel przedstawia w krótkiej prezentacji przykładowe sposoby inwestowania pieniędzy - na podstawie *Materiału pomocniczego nr 3* oraz zebranych informacji z innych źródeł, podkreślając, że ze względu na swoje właściwości każdy z nich niesie inne ryzyko. Dlatego w tej części zajęć uczniowie będą zwracać uwagę na ryzyko związane z inwestowaniem środków w różne instrumenty rynku finansowego.

Nauczyciel pyta uczniów, czy wiedzą, co wpływa na ryzyko inwestycji finansowych. Może to zapisać w potocznym języku lub – alternatywnie (jeśli uczniowie są mocniej wdrużeni w tematykę) przedstawia im fachowe określenia tych czynników:

- **zmienność ceny**, czyli miara niepewności co do przyszłej wartości instrumentu finansowego (im większa zmienność przejawiająca się wzrostami i spadkami ceny, tym większa niepewność przyszłej wartości);
- **ryzyko płynności**, czyli ryzyko związane z brakiem możliwości zbycia instrumentu finansowego przed terminem po godziwej cenie (lub występowania innych ograniczeń w zakresie zbywalności danego instrumentu finansowego);
- **ryzyko stopy procentowej**, czyli ryzyko związane z wrażliwością ceny instrumentu finansowego na zmianę wysokości rynkowych stóp procentowych;
- **ryzyko kredytowe**, czyli ryzyko niewywiązania się emitenta lub klienta np. wypłaty określonych kwot pieniężnych;
- **dźwignia finansowa** – właściwość polegająca na tym, że do zajęcia pozycji w danym instrumencie finansowym nie jest potrzebna cała kwota wynikająca z wartości tego instrumentu, a jedynie pewna jej część, zwana depozytem (np. depozyt wynosi 1/10 wartości instrumentu finansowego – zmiana procentowa depozytu jest 10 razy większa od zmiany procentowej wartości instrumentu).

Następnie prosi uczniów w małych grupach (do 4 osób) o wypełnienie w parach fragmentów tabeli „Instrumenty rynku finansowego” (*Materiał pomocniczy nr 3*; w materiale jest zarówno tabela pusta do pracy w grupach, jak i wypełniona – dla nauczyciela) na podstawie zamieszczonych informacji o wybranych produktach finansowych znalezionych w internecie na stronach – najlepiej byłoby, gdyby uczniowie przeanalizowali oferty konkretnych produktów finansowych.

Każda grupa zajmuje się innym instrumentem finansowym (obligacje, lokaty, polisy inwestycyjne, akcje, fundusze inwestycyjne). Po zakończeniu pracy uczniowie przedstawiają sobie nawzajem informacje, podsumowując jednocześnie każdy instrument wg następujących pytań:

- *Jakie są możliwe zyski do osiągnięcia? Czy są znane z góry?*
- *Od czego zależą zyski?*
- *Co się dzieje, jeśli podmiot oferujący dany produkt zbankrutuje?*
- *Czy możemy wcześniej zrezygnować z produktu? Co się wtedy dzieje?*

Podczas prezentacji zespołowych uczniowie uzupełniają tabelę o informacje usłyszane od kolegów – nauczyciel weryfikuje prawidłowość wniosków.

Tabelę dotyczącą rynku „alternatywnych instrumentów finansowych” uczniowie uzupełniają w domu na podstawie wiadomości zdobytych we wcześniejszym ćwiczeniu (rynek forex). Chętni mogą także przygotować podobne zestawienie dla kryptowalut.

Po prezentacji nauczyciel prosi uczniów, by wskazali najbezpieczniejsze ich zdaniem sposoby inwestowania. Podkreśla, że każda inwestycja, która ma potencjalnie przynieść większy zysk niż najbezpieczniejsza lokata bankowa, jest obciążona ryzykiem. Im wyższy potencjalny zysk – tym ryzyko straty większe.

Wskazuje też na różne kategorie form oszczędzania i inwestowania w zależności od stopnia bezpieczeństwa lokowanych pieniędzy. Są to: lokaty i obligacje skarbu państwa (bezpieczne) oraz akcje i obligacje korporacyjne (obciążone dużym ryzykiem straty).

Wariant 2 (uproszczony)

Nauczyciel dzieli uczniów na 4-5 osobowe grupy. W zależności od liczby grup prosi o skorzystanie ze smartfonów i wpisanie w wyszukiwarkę poniżej wymienionych fraz. Zadaniem uczniów będzie przygotowanie krótkiego podsumowania (np. na dużych kartkach, tablicy szkolnej itp.), co się stanie z pieniędzmi w momencie kiedy upadnie: bank, towarzystwo ubezpieczeniowe, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, emitent obligacji korporacyjnych, emitent akcji.

Frazy do wyszukania:

- 1 grupa - „bezpieczeństwo depozytów w bankach”

Uwaga, jeśli uczniowie mają problem ze znalezieniem właściwych informacji nauczyciel może ich skierować do strony startowej <https://www.bfg.pl/>, gdzie należy znaleźć zakładkę: *Zasady Gwarantowania Depozytów*

- 2 grupa - „gwarancje na wypadek upadłości ubezpieczyciela”

Uwaga! Jeśli uczniowie mają problem ze znalezieniem właściwych informacji nauczyciel może ich skierować do strony <https://www.ufg.pl/>, gdzie należy znaleźć baner: *Likwidacja szkody z polis upadłych zakładów ubezpieczeń*.

- 3 grupa - „bezpieczeństwo inwestycji w fundusze inwestycyjne”

Uwaga, jeśli uczniowie prezentujący swoje wnioski w tym punkcie nie zwrócą uwagi na ryzyko utraty środków w wyniku spadku wartości aktywów w które inwestycje dany fundusz, nauczyciel powinien uzupełnić tą informację. Warto podkreślić, że zabezpieczenie przed upadłością TFI, nie jest tożsame z brakiem straty na samej inwestycji.

- 4 grupa - „bezpieczeństwo inwestycji w obligacje korporacyjne”

Uwaga, jeśli uczniowie mają problem ze znalezieniem wiarygodnych informacji można wskazać im link do Analizy Rzecznika Finansowego nt. obligacji korporacyjnych https://www.rf.gov.pl/sprawy-biezace/Obligacje_korporacyjne_Analiza_Rzecznika_Finansowego_22694

- 5 grupa – „upadłość spółki emitującej akcje”

Jako podsumowanie tego etapu zajęć nauczyciel może przybliżyć uczniom powiedzenie inwestorów „Nie wkładaj wszystkich jajek do jednego koszyka”. Chodzi o zwrócenie uwagi na konieczność dzielenia oszczędności i korzystania z różnych form inwestycji czy usług różnych podmiotów. W szczególności, gdy ponosimy ryzyko straty kapitału w przypadku upadłości firmy, której powierzamy pieniądze. Jeśli upuścimy koszyk z jajkami, to wszystkie jaja mogą się potłuc; tak samo powierzając całość posiadanych pieniędzy jednemu podmiotowi, czy decydując się na jedną formę ich inwestycji ponosimy ryzyko ich straty.

Zakończenie

4. Inwestuj z głową - podsumowanie (15 minut)*. Osoba prowadząca prosi uczniów, aby w parach wypisali zasady, o których ich zdaniem należy pamiętać dokonując inwestycji. Zadaniem uczniów jest odniesienie się do wiedzy i doświadczeń, które nabyli w czasie lekcji (w tym także ćwiczenia dotyczącego roli pośredników).

Następnie uczniowie wspólnie z nauczycielem/ką tworzą *check-listę* i porównują ją z zasadami przedstawionymi w infografice *Inwestuj z głową* (*Materiał pomocniczy nr 4*).

5. Zadanie domowe (5 minut). Nauczyciel proponuje uczniom dwa zadania (jedno obowiązkowe, drugie dla chętnych):

- Wszyscy uczniowie przygotowują ulotkę pt. „Inwestowanie z głową”, poświęconą wybranemu instrumentowi finansowemu. Powinna ona zawierać ilustrację/zdjęcie, hasło i krótkie informacje o danym instrumencie finansowym.
- Ochotnicy opracowują krótką prezentację dot. kryptowalut.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 1

Uwaga na reklamy możliwości inwestycyjnych

Zgarnia 2000 zł dziennie i kąpie się w gotówce | REKLAMA

Niedawno była sprzątaczką, dziś ma własną służbę | REKLAMA

Banki w szoku

Andrzej i Ewa z Piły odkryli sposób na dorobienie się w Internecie

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 2.

Sprzedawca czy doradca – uważaj na to kto oferuje ci możliwość inwestycji

Czy można ufać sprzedawcy produktu finansowego?

Jego wziętówka zapowiada go/ją jako: „doradcę klienta”, „opiekuna klienta”, „doradcę finansowego”.

Tymczasem w rzeczywistości jest on/ona: **sprzedawcą usługi finansowej** (wynagrodzenie zależy od poziomu sprzedaży) i/lub pośrednikiem oferującym usługi finansowe (otrzymuje prowizję za sprzedaż).

Wyśrubowane plany sprzedażowe narzucane często młodym, niedoświadczonym pracownikom i pracowniczkom zmuszają ich do agresywanego namawiania na różne produkty finansowe.

Przykład działań „doradcy” namawiającego do inwestycji na „rynku forex”*

Pierwszy kontakt Uczestnika z Wnioskodawcą, drogą telefoniczną, z inicjatywy Uczestnika, nastąpił w marcu 2016 r., i przynajmniej do listopada 2016 r. wnioskodawca był nieustannie nagabywany przez pracowników Uczestnika podających się za maklerów giełdowych, doradców finansowych, osoby kompetentne do udzielania profesjonalnego doradztwa inwestycyjnego.

Od początku października 2016 r. mój mocodawca nagabywany był telefonami wykonywanymi przez pana Kamila. Mój mocodawca już wtedy informował Państwa przedstawiciela, że nie jest zainteresowany współpracą, gdyż nie ma żadnej wiedzy na temat giełdy i akcji, a także że nie ma czasu na śledzenie giełdy ze względu na charakter jego pracy – jest rolnikiem bez ekonomicznego wykształcenia. Mimo to Pan Kamil dzwonił do mojego klienta jeszcze kilkakrotnie

Wszystkie inwestycje dokonywane były na podstawie sugestii opiekuna. Niestety z dnia na dzień okazało się, że giełda zachowuje się niezgodnie z przewidywaniami, dlatego mój Klient zaczął osiągać duże straty. Z uwagi na fakt, że straty rosły, Pan Z dawał tylko jedną radę i przedstawiał jedną możliwość powstrzymania utraty wpłaconych środków, tj. dokonanie kolejnych wpłat.

Wymaga wyraźnego podkreślenia, że nie informował, że są również inne rozwiązania w tej sytuacji, niż wpłata kolejnych środków. Mój mocodawca wprowadzony w błąd dokonywał kolejnych wpłat tj.:

- 28.10.2016 r. – zgodnie z sugestią opiekuna musiał zrobić kolejny przelew na kwotę 40 tys. złotych. Pan Z jednocześnie cały czas informował, aby był spokojny, i że straty zostaną odrobione i pozycja zamknięta zostanie z zyskami;

- 31.10.2016 r. – kolejna wpłata 40 000 zł – opiekun sugeruje kolejną wpłatę, aby nie stracić dotychczas wpłaconych pieniędzy, nie informuje o żadnych alternatywnych rozwiązaniach zatrzymania strat, tymczasem straty wciąż rosły;

- 1.11.2016 r. – kolejna wpłata 15 000 zł – motywacja mojego klient taka sama jak powyżej – opiekun informuje, że jest to dobre rozwiązanie w tej sytuacji, nie informuje o jakichkolwiek zabezpieczeniach czy możliwościach powstrzymania straty;

- 2.11.2016 r. – wpłata 30 000 zł karty kredytowej – opiekun naciska na wpłatę kolejnych pieniędzy, twierdząc, że to jedyna możliwość uniknięcia strat.

W dniu 27 czerwca 2016 r. utworzyłam konto na platformie brokera opcji binarnych Pana Y, wpłacając kwotę 5 000 zł na wskazany przez konsultanta tego portalu rachunek bankowy. Po przegraniu kwoty 1000 zł postanowiłam wycofać pozostałe środki. Początkowo forma utrzymywała ze mną poprawny kontakt telefoniczny, jednak po przedstawieniu powyższej decyzji, kontakt zaczął być bardzo utrudniony, zaprzestano odbierać mój telefon oraz odpisywać na wiadomości e-mail.

Ostatecznie w dniu 9 grudnia 2016 r. nagrałam rozmowę telefoniczną z Y, w której zobowiązał się on do przesłania formularza umożliwiającego wypłatę wpłaconych środków. Żadnego formularza jednak nie otrzymałam i uważam, że była to kolejna już próba zbycia mnie oraz że zostałam oszukana.

Z uwagi na fakt, że przez cały czas mój Klient podkreślał, że nie zna się na giełdzie i nie chce stracić pieniędzy, przedstawiciele zapewnił, żeby się nie obawiał, gdyż podejmując współpracę z firmą otrzymuje się osobistego opiekuna.

Finalnie, po kolejnych zapewnieniach o bezpieczeństwie zapewnianym przez opiekuna w dniu 26.10.2016 r. mój mocodawca zdecydował się wpłacić przelewem na konto nrkwotę 10 000 zł. Po dokonaniu wpłaty mojemu mocodawcy przydzielono opiekuna Pana Michała.

Początkowo wynik był dodatni. Wówczas okazało się, że aby mój mocodawca miał nadal opiekuna musi on wpłacić kolejne środki. Pan X mówił, że on ma pod swoją opieką klientów, którzy mają rachunki na 50 000 dolarów. Bardzo mocno namawiamy, oraz kierując się chęcią utrzymania opiekuna mój mocodawca dokonał kolejnych wpłat pieniędzy – 40 000 zł. Namowy na kolejne wpłaty były bardzo agresywne.

*Cytaty ze skarg trafiających do Rzecznika Finansowego. Więcej przykładów znajduje się w „Raplocie Rzecznika Finansowego. Problemy klientów na „rynku forex”.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 3

Wybrane instrumenty rynku finansowego

Ryzyko utraty części lub całości środków w wyniku:	Przykładowe instrumenty rynku finansowego – TABELA DLA NAUCZYCIELA						ALTERNATYWNE PRODUKTY INWESTYCYJNE*
	OBLIGACJE SKARBU PAŃSTWA	OBLIGACJE KOMERCYJNE /PRYWATNE	LOKATA	POLISA INWESTYCYJNA	FUNDUSZ INWETYCYJNY	AKCJE	
a) upadłości oferenta (tzw. ryzyko kredytowe)	Niskie	W zależności od firmy (od niskiej do wysokiej)	Niskie (gwarancje BFG)	Średnie (gwarancje UFG w razie upadłości, ale tylko do określonych kwot i nie więcej niż 50%)	Niskie (pieniądze fizycznie są u depozytariusza)	W zależności od firmy (od niskiej do wysokiej)	Wysokie
b) spadku wartości instrumentu finansowego	Niskie (gwarancja zwrotu określonej kwoty)	W zależności od emitenta (od niskiego do wysokiego)	Niskie (gwarancja zwrotu określonej kwoty)	W zależności od typu polisy (od niskiego do wysokiego)	W zależności od typu funduszu (od niskiego do wysokiego)	W zależności od emitenta (od niskiego do wysokiego)	Wysokie
c) wcześniejszego zakończenia inwestycji (niż pierwotnie zakładano)	Niskie (opłata za wykup)	W zależności od warunków emisji	Niske (utrata odsetek)	Wysokie (opłaty za wcześniejsze zerwanie i zakończenie umowy w czasie bessy)	Wysokie (np. jeśli będziemy potrzebowali pieniędzy w momencie bessy)	Wysokie (np. jeśli będziemy potrzebowali pieniędzy w momencie bessy)	Wysokie
<p>Jak ocenicie ryzyko każdego z tych instrumentów? finansowych? Wysoko-średnio- nisko? Czy w każdym wypadku da się to jednocześnie określić? Odpowiedź uzasadnijcie</p>							
<p>*rozumiane szeroko, jako inwestycje w „kryptowaluty”, „rynek forex” itp.</p>							

Ryzyko utraty części lub całości środków w wyniku:	Przykładowe instrumenty rynku finansowego – TABELA DLA UCZNIÓW						Alternatywne produkty inwestycyjne*
	OBLIGACJE SKARBU PAŃSTWA	OBLIGACJE KOMERCYJNE /PRYWATNE	LOKATA	POLISA INWESTYCYJNA	FUNDUSZ INWETYCYJNY	AKCJE	
a) upadłości ofertenta (tzw. ryzyko kredytowe)							
b) spadku wartości instrumentu finansowego							
c) wcześniejszego zakończenia inwestycji (niż pierwotnie zakładano)							
<ul style="list-style-type: none"> • Jak ocenicie ryzyko każdego z tych instrumentów? finansowych? Wysoko, średnio czy nisko? • Czy w każdym wypadku da się to jednocznie określić? Odpowiedź uzasadnijcie. 							
*rozumiane szeroko, jako inwestycje w „kryptowaluty”, „rynek forex” itp.							

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 4 Inwestuj z głową

INWESTUJ Z GŁOWĄ

Kiedy inwestujemy to lokujemy zaoszczędzone środki finansowe, aby podnieść wartość naszych oszczędności.
Każdej inwestycji towarzyszy ryzyko.

ZANIM ZAINWESTUJESZ

1

Jasno określ, czego oczekujesz od planowanej inwestycji

- Czy chcesz mieć jak największe zyski i nie boisz się ryzyka utraty części czy nawet całości pieniędzy?
- Czy liczysz na niski ale stały zysk bez ryzyka?

2

Ustal stan swojej wiedzy na temat tej oferty

- Czy rozumiesz, na czym polega ta inwestycja?
- Czy potrafisz wyjaśnić, kiedy na niej zarobisz, a kiedy stracisz?

3

Zgromadź informacje o potencjalnych inwestycjach

- Sprawdź, czy podmioty je oferujące są wiarygodne? Czy podlegają np. nadzorowi?
- Czy inni klienci dzielący się opiniami w internecie pozytywnie oceniają warunki umowy?

4

Nie stawiaj wszystkiego na jedną kartę

- Czy możesz pozwolić sobie na stratę znacznej części lub nawet wszystkich inwestowanych pieniędzy?
- Dbaj o dywersyfikację, czyli inwestuj swoje pieniądze w różne produkty finansowe.

5

Nie spiesz się!

- Nie wierz w hasła typu „oferta ważna tylko do końca dnia” – to zwykle błąd sprzedawcy.
- Nie przekazuj żadnych kwot bez podpisania umowy przez obie strony (np. tylko na podstawie rozmowy z konsultantem).

6

Bądź pewien/pewna zawieranej umowy

- Nie musisz podpisywać umowy na miejscu – masz prawo ją spokojnie przeczytać w domu i dopiero potem podpisać.
- Nie wierz pośrednikowi na słowo – poproś o wskazanie kluczowych zapisów.